

est ab omnibus peccatis et censuris, quantumvis reservatis, prout rituale præscribit in ordine ministrandi sacramentum pœnitentiæ.

2º Extra mortis periculum ille pœnitens prius errorum suorum pravitatem agnoscere et detestari debet, ut in rituali præscribitur de baptismo adulatorum; per se autem fidei professio vel externa seu publica abjuratio non requiritur, quia in rituali nulla præscribitur nec habetur. In Pontificali quidem ponitur *ordo ad reconciliandum apostatam, schismaticum vel hæreticum*; hic autem spectat ad officia Pontificalia, et tantum adhibetur, cum Pontifex aliquem reconciliare voluerit, ut in ejus rubricis notatur. Quapropter confessarius habens facultatem absolvendi in foro interiori seu in confessione, pœnitentem absolvit per formam communem in absolute sacramentali præscriptam: *Et ego auctoritate ipsius te absolvo ab omni vinculo excommunicationis* etc. Nulla vero alia forma vel cæremonia requiritur.

3º Si autem a Superiore, pro foro externo, cum ita fieri expedierit, certa forma sit præscripta, prout Superior pro opportunitate et necessitate aliquid specialiter servandum præscribere potest, uti rituale hoc loco supponit, illa omnino servanda est, v. g. professio fidei juxta formam Pii IV, publica abjuratio, etc. (1). Si vero Superior certam formam non præscribat, tunc servatis illis, quæ in rituali *primo* et *secundo* præscribuntur, pœnitens absolvendus est per formam in rituali positam, ut supra dictum est; alia autem abjuratio vel professio fidei non requiritur.

III. Pro absolute excommunicati jam mortui, sacerdos induit superpelliceum et stolam nigram (2). Psalmus *Miserere* dicitur cum *Requiem æternam* in fine. Post psalmum antiphona *Exultabunt* repetitur. Ubi dicitur *propter tale factum*, excommunicationis causa exprimitur.

176. Absolutio a suspensione et interdicto si fiat in foro

(1) Vid. Bened. XIV de syn. diœc. lib. 5, cap. 2, n. 9; Lucius Ferraris *abjurantes* n. 10 et *fidei professio* n. 2; Statuta diœc. Mechl. n. 163.

(2) Baruffaldus tit. 21, n. 30.

sacramentali; simpliciter utendum est forma generali, quæ præmittitur absolute sacramentali: *Te absolvo ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis et interdicti*.

In foro exteriori si forma in commissione præscripta sit, hæc exacte servanda est; si autem nulla præscripta sit, adhiberi potest forma, quæ habetur in rituali Romano.

177. Dispensatio super irregularitate si fiat in foro sacramentali; tunc confessarius, postquam solverit a peccatis, consequenter addere debet *Et eadem auctoritate* etc. ut in rituali Romano. In foro exteriori eadem adhibetur forma, ut ibidem notatur.

Notandum pro his omnibus, cavendum esse sacerdoti, ne ullo modo in iis facultatis suæ terminos excedat.

De Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

DE VENERATIONE SS. SACRAMENTI.

178. Rituale ante omnia agit de reverentia, qua venerabile hoc Sacramentum tum tractandum, custodiendum et administrandum, tum colendum et suscipiendum est. Oportet, ut sacerdotes omnes et præcipue ecclesiarum rectores ac parochi ad hæc ritualis præscripta bene attendant; et diligentissime curent, ut vasa ss. Sacramenti munda sint et nitida, tabernaculum splendide ornatum, corporale mundum substratum, lampas decens et continuo ardens. Si expensarum forte habenda sit ratio, scire debent, ss. Sacramenti cultum omnibus aliis præferendum esse, et omnino convenire non posse, ut statua aut imago alicujus Sancti magis ornata appareat, quam ipsum tabernaculum ss. Sacramenti. Satagant quoque, ut exemplo suo devotionem et venerationem populo inspicient; accedentes ad tabernaculum, flexis genibus suppliciter adorent, ipsumque transeuntes semper usque ad terram devote genuflectant, etc. etc.

IN QUIBUS ECCLESIIS SS. SACRAMENTUM ASSERVANDUM EST.

179. SS. Eucharistiæ sacramentum continuo asservari potest et debet : 1° in ecclesiis parochialibus; 2° in cathedralibus, quæ reputantur primæ diœceseos parochiæ; 3° in ecclesiis regularium utriusque sexus, quorum vota sunt solemnia, et monasteria auctoritate Apostolica erecta (1). In aliis autem ecclesiis asservari nequit, nisi habeatur speciale indultum Sedis Apostolicæ, vel immemorabilis consuetudo, aut nisi per aliquod tempus, occurrente impedimento in ecclesia parochiali, et cum licentia ordinarii (2).

Per se igitur asservari nequit in ecclesiis collegiatis, nisi simul sint parochiales (3); neque in ecclesiis sodalitatum et confraternitatum (4); neque in conservatoriis aut ecclesiis seu oratoriis monialium, quarum vota sunt simplicia aut monasteria auctoritate episcopali erecta (5); neque in seminariis (6); neque in quibusvis ecclesiis simplicibus seu non parochialibus (7).

(1) S. R. C. 16 Ap. 1644, n. 1349-1496; Angelus Lucidi de visit. ss. limum, vol. 1, fol. 88, n. 92.

(2) S. R. C. 12 Sept. 1626, n. 508-655; 14 Junii 1646, n. 1410-1558; 12 Jan. 1704, n. 3521-3670, 26; S. R. C. apud Zamboni *Sacramentum Eucharistiæ* § 2, et tom. 4, § 3; Benedict. XIV, Constit. *Quamvis justo*. 30 Ap. 1749, n. VIII, § 24; Luc Ferr. *Eucharistia*, art. I, n. 45 et seq.; Cavalieri tom. 4, cap. 6, usque ad dec. VIII inclus. Angelus Lucidi loco cit. et seq.; Pasqualigus, q. 353, n. 4; Andreucci Hierarchia eccl. tract. 3, de Episcopis Cardinalibus c. 3, n. 91, qui tamen ibidem n. 92 inquirat, an nihilominus Episcopus licentiam concedere possit. Vid. *Mélanges théol.* 4 sér. fol. 209.

(3) S. R. C. 7 Sept. 1652; Angelus Lucidi loco cit. n. 94.

(4) S. R. C. 14 Jun. 1646, n. 1410-1558; 21 Mart. 1699, n. 3361-3510; 3 Oct. 1699 *Mazzarien*, apud Analecta n. 2700; Angelus Lucidi loco cit. n. 95.

(5) S. R. C. 10 Feb. 1629, apud Analecta n. 894; 20 Jul. 1630, ibid. n. 980; 7 Dec. 1630, ibid. n. 990; 11 Jul. 1699, ibid. n. 2689; item Analecta 8 sér. fol. 1741-1760, et 9 sér. fol. 251, V; Angelus Lucidi loco cit. n. 92. De Angelis. *Prælect. Jur. Can. lib. III, tit. 44, n. 1.*

(6) S. R. C. 2 Sept. 1679, apud Analecta juris Pontif. n. 2111; 22 Jan. 1689, ibid. n. 2383; 22 Jan. 1695, ibid. n. 2556.

(7) S. R. C. 23 Martii 1593, n. 51; 12 Sept. 1626, n. 508-655; Lucius Ferr. *Eucharistia* art. 1, n. 46.

In uno autem cujuscumque ecclesiæ loco tantum asservari potest (1); ita ut ferri non possit consuetudo asservandi ss. Eucharistiam in duobus aut tribus altaribus, aut occasione novendialis aut alicujus festivitatis transferendi in aliud altare diversum ab illo, in quo ordinarie asservatur (2).

Notandum est, in ecclesiis, in quibus ss. Sacramentum asservatur, missam quotidie celebrandam esse (3).

DE TABERNACULO SS. SACRAMENTI.

180. 1. SS. Sacramentum, ut in rituali hoc loco præscribitur, asservandum est in tabernaculo, quod collocatum esse debet, non in sacristia aliove loco privato; neque apud moniales intra chorum vel septa monasterii, quocumque indulto aut privilegio juxta Concilium Trid. non obstante (4), sed in publica ipsa ecclesia : non in quolibet ecclesiæ loco, etiamsi insigni; neque ad dextram aut lævam partem altaris, prout per rescriptum S. R. C. Sanctitatis Suæ nomine omnino prohibetur (5); sed in medio altaris : non in quolibet altari, sed in ecclesiis parochialibus et regularibus communiter in altari majori tanquam digniori (6); in cathedralibus autem non quidem in altari majori propter functiones episcopales, quæ fiunt versis renibus ad altare (7); neque in illis parochialibus et regularibus, in quibus ad altare majus sacris functionibus aut ecclesiasticis officiis impedimentum afferretur,

(1) Cong. Episc. 13 Oct. 1620, apud Cavalieri loco cit. dec. VIII n. 1; S. R. C. 18 Jul. 1597, apud Analecta juris Pontif. n. 37, et 21 Jul. 1696, n. 3243-3392, 3; De Conny, liv. 1, ch. 1.

(2) S. R. C. 16 Mart. 1861, n. 5310. XIII.

(3) S. R. C. 16 Mart. 1833, n. 4551-4700.

(4) Sess. XXV, c. 10, de regul. et monial.

(5) 21 Aug. 1863; Litt. pastoral. Archid. Mechl. tom. III, fol. 653.

(6) Cong. Episc. 10 Feb. 1579, et 29 Nov. 1594, apud Cavalieri tom. IV, dec. 102.

(7) Cærem. Ep. l. 1, c. 12, n. 8; S. R. C. 6 Feb. 1875, n. 5588.

uti fieri posset per distributionem s. communionis infra missam solemnem aut officium in choro (1); sed juxta rituale Romanum in alio altari ornatissimo et maxime conspicuo, quod venerationi et cultui tanti sacramenti commodius ac decentius videatur (2); quodque fidelium ecclesiam ingredientium oculos ad se convertat, atque omnibus indicet, ibi ss. Sacramentum adorandum esse.

2. « Tabernaculum regulariter debet esse ligneum, extra deauratum, intus vero aliquo panno serico decenter con- tectum » (3). Hinc tamen dici non debet, inhibitum esse, illud confici ex alia nobiliori materia solida, ut ex laminis argenteis aut æneis, inauratis, aut ex marmore pretiosiori (4), vel interius vestiri pannis aureis aut argenteis, vel etiam intus tantum deauratum esse (5). Si ex metallo aut marmore confectum sit, expedit, ut tabulis populeis aliisve ligneis intrinsecus obducatur, ut ab humiditate præservetur. Intus autem ad minus pannis sericis albi coloris, totum contegendum est.

3. A mensa altaris ita procul collocatum exstet, ut infra missam per tabellam secretarum non contegatur, corporale late expandi, ac pyxis, cum hostiæ consecrandæ sunt, commode in altari poni possit; non sic tamen distet, ut ad pyxidem imponendam et extrahendam, gradu ligneo opus sit (6). Sub tabernaculo armariolum nullum sit, sive pro conservandis s. oleis vel reliquiis sive pro aliis rebus. Forma esse potest octangula, vel sexangula, vel quadrata, vel rotunda, prout ad ecclesiæ formam decentius accommodata videtur (7). Ostiolum habeat ab anteriori parte ita patens, ut ostensorium, quod intus in eo includitur, facile introduca-

(1) Baruffaldus tit. XXIII, n. 67, et Cavalieri loco cit.

(2) Cærem. Ep. lib. 1. c. 12, n. 8.

(3) Congr. Episc. 26 Oct. 1575, apud Cavalieri tom. 4, dec. 100.

(4) S. Carolus. Instruct. fab. ecclesiast. lib. 1, c. 13.

(5) S. R. C. 7 Aug. 1871, n. 5490, VII et VIII

(6) S. Carolus loco cit.; Gavantus de mensuris s. supell.

(7) S. Carolus et Gavantus ibid.

tur (1); et ita aptatum, ut eo aperto pyxis in privata expositione populi oculis commode subjiciatur, quin e tabernaculo extrahatur. In hic locis tabernaculum communiter reperitur tornatile; in rubricis autem et decretis nihil occurrit, quod hanc formam approbare vel reprobare videtur.

In aliquibus tabernaculis duo quandoque reperiuntur loca separata super invicem posita. Locus inferior dicitur custodia et pyxidi custodiendæ inservit; superior vulgo tabernaculum vocatur, et inservit conservando ostensorio, et si s. Hostia in ostensorio non asservetur, vacuus relinquitur. Hæc tabernaculi structura cum forma jam descripta omnino non convenit. Præterea locus inferior seu custodia communiter existit in medio gradus mensæ altaris sine ullo fere tabernaculi signo, qualis mos asservandi ss. Eucharistiam laudabilis non videtur (2), tum quia janua illius custodiæ infra missam saltem per tabellam secretarum cooperitur, tum quia tale tabernaculum vix distinguitur, et adorantium attentio ad illud non dirigitur. Insuper locus superior, qui dicitur tabernaculum, et tale apparet, si claudatur, et ss. Sacramentum in eo non asservetur, in errorem inducere debet adorantes, qui ibidem ss. Sacramentum adorabunt, ubi non est. Si ss. Sacramentum ibi non asservetur, janua aperta relinquenda foret, ne adorantes in errorem inducerentur.

4. Interius exteriusque pro cujusque ecclesiæ facultate eleganter elaboratum esse debet, et magis ornatum, quam capsæ vel altaria, in quibus conduntur corpora, vel reliquiæ aut imagines sanctorum exponuntur (3). In ostiolo exteriori sculpi vel pingi non possunt nisi figuræ, quæ ad devotionem et fidem excitant, ut imago Domini nostri crucifixi, aut resurgentis, aut vulneratum pectus vel cor exhibentis, calix cum hostia, etc. In summitate, si nihil obstat, et commode fieri possit, parva crux est collocanda; et si per tabernaculi occupationem congruus locus cruci infra missæ celebratio-

(1) S. Carolus ibid.

(2) Catalanus in rit. tit. 4, c. 1, § V, n. XI.

(3) S. R. C. 7 Dec. 1630, apud Analecta juris Pontif. n. 989.

nem non relinquatur, hæc major et eo loco posita esse debet, ut celebrans et populus eandem commode aspicere valeant (1). Vas florum vel quid simile ante ostiolum poni nequit (2), sed in loco humiliori vel a lateribus, ne conspectum tabernaculi impediatur. Imagines aut reliquiæ sanctorum superimponi non possunt (3). In aliquibus ecclesiis sericæ cortinæ intus post ostiolum appenduntur: hæc non præscribuntur, nec prohibentur, recte tamen adhibendæ videntur, ut tabernaculum interius eo magis a pulvere defendatur.

5. Oportet, ut sit nitidum, mundum a minimo pulvere, et vacuum ab omni alia re: ita ut in illo vasa s. oleorum vel reliquiæ, purificatorium, vas cum aqua ad abluendos digitos vel similia ponenda non sint (4).

6. Debet esse bene clausum et 1º ita obtectum, ut vas, in quo ss. Eucharistiæ sacramentum asservatur, a circumstantibus nullo modo videri possit (5); 2º instructum sera solida, cujus duæ sint claves, quæ nullatenus ad tabernaculum aut in loco aperto sunt relinquendæ, sed a parochio aliove sacerdote sub sera custodiendæ (6). Convenit, ut claves auro vel argento sint obductæ (7).

7. Conopeo decenter opertum, id est, velo adinstar tentorii, ex serico, lino, cannabe, gossypio aut lana confecto, coloris albi vel potius officio convenientis, excepto nigro, pro quo adhibetur violaceus (8).

(1) S. Carolus loco cit. Gardellinus in decr. 4428-4578, 6.

(2) S. R. C. 22 Jan. 1701, n. 3426-3575, 10.

(3) Decr. gen. S. R. C. 3 Ap. 1821, n. 4428-4578, 6. Vid. tom. 1, n. 191.

(4) Cong. Episc. 3 Maji 1693, apud Cavalieri, tom. 4, dec. 103.

(5) S. R. C. 20 Sept. 1806, n. 4355-4505, 2.

(6) Conc. Lateran IV, cap. 20. Vid. Giraldi de officio et potestate parochi, c. 20, n. 27; Lucidi de visit. ss. Lim. vol. 1, fol. 90; De Angelis, Prælect. jur. can. lib. III, tit. 44, n. 2; *Mélanges théol.*, 4 sér. fol. 360, XVIII; *Nouvelle revue théol.* 1876, huitième année, fol. 261-271.

(7) Baruffaldus tit. 23, n. 62; Epist. II Humberti a Prec. Archiep. Mechl. Syn. Belg. tom. II, fol. 445.

(8) S. R. C. 21 Jul. 1855, n. 5221, 12; 28 Ap. 1866, n. 5368; Gavantus, p. 1, tit. 20, in fine; Cavalieri, tom. 4, decr. 103, n. 2.

8. Debet habere corporale mundum, benedictum, huic tantum usui destinatum, cui ss. Sacramentum imponitur; loco tamen corporalis palla adhiberi potest, quæ eodem modo ac corporale benedicatur (1).

9. Benedicendum est benedictione, quæ in missali inscribitur *Benedictio tabernaculi seu vasculi* (2): Cavalieri tamen hoc negat (3), quia vox *vasculum*, quæ in benedictionis formula ponitur, soli pyxidi et vix tabernaculo ligneo convenire potest. Hanc tamen formulam ad benedicendum tabernaculum adhiberi posse, idem Cavalieri admittit: et cum benedictio in reverentiam ss. Sacramenti cedat, dicendum est, eam saltem laudabiliter fieri.

Not. ubi acciderit tabernaculum ab omni sacra specie vacuari, illud relinquendum esse apertum, et lampadem statim extinguendam, ne fideles in errorem circa præsentiam ss. Sacramenti inducantur.

DE PYXIDE SEU CUSTODIA SS. SACRAMENTI.

181. SS. Sacramentum, ut in rituali præscribitur, conservandum est *in pyxide ex solida decentique materia, eaque munda, et suo operculo bene clausa, albo velo cooperta*. De pyxide, ejus materia et benedictione vid. tom. 1, n. 173.

Convenit, ut duæ saltem pyxides habeantur, major pro communione fidelium, et minor pro infirmis, ut, dum una ad infirmos defertur, altera remaneat pro adoratione fidelium et delatione ad alium infirmum, si casus accidat. Oportet etiam, ut parva habeatur pyxis portatilis, deferendo ss. viatico destinata, et bursæ includenda.

(1) Gardellini, Instr. Clem. § V, n. 4 et 5; Cavalieri tom. 4, c. 8, § 5.

(2) Baruffaldus tit. 68, n. 1; S. Carolus in Conc. prov. 6; Gavantus Manuale Ep. *benedictio* n. 15; Catalanus in rit. Rom. tit. 8, c. 25, n. 4.

(3) Tom. 4, decr. 182, n. 8 et 9.

Pyxis, dum in tabernaculo conservatur, et etiam præter velum humerale dum ad infirmos defertur, *albo velo cooperta* esse debet. Materia hujus veli non præscribitur nisi forte, dum rituale postea agit de communione infirmorum, ubi præscribitur ut sacerdos pyxidi *velum sericum superimponat*; juxta s. Carolum (1) auro aut argento sit contextum, fimbriis circumquaque ex eadem materia adhibitis; decet certo, ut sit sericum; cum autem dubitetur, an rituale in loco de communione infirmorum agat de velo pyxidis vel de velo humerali, ut dicitur n. 189, forte nihil etiam obstat, si sit lineum. Notandum est, pyxidem hoc velo non cooperiri infra missam, in qua hostiæ in eadem consecrantur, sicut calix etiam discoopertus in altari existit.

Cum particulæ consecratæ juxta rituale conservandæ sint in pyxide, inquirendum est an S. Hostia in ostensorio conservari possit, vel eadem etiam in pyxide vel in parva custodia conservari debeat. In rubricis nullibi præscribitur, ut sacra Hostia post expositionem ex ostensorio deponatur, et conservanda collocetur in pyxidem vel parvam custodiam. Rituale enim hoc loco præscribens, particulas conservandas esse in pyxide, expresse agit de illis, quæ *usui infirmorum et aliorum fidelium communioni* inserviunt; et in fine processionis ss. Sacramenti solummodo præscribit, ut sacerdos *illud reverenter deponat*. Similiter cæremoniale Episcoporum nihil circa hoc notat lib. 1, cap. 6, aut cap. 12, n. 8, neque lib. 2, cap. 33. Contra juxta Instructionem Clementinam § 31, in fine orationis quadraginta horarum celebrans *accipit ostensorium, et cum eo benedictionem dat populo; reposito Sacramento super corporale, descendit... statim diaconus vel sacerdos... includit Sacramentum in tabernaculum*. Quæ verba clare indicant, Ostensorium poni in tabernaculum. Inter auctores etiam non reperitur, qui censet et demonstrat, s. Hostiam in ostensorio conservari non posse. Juxta s. Carolum vero (2) ostensorium in tabernaculo inclu-

(1) Instruct. fab. ecclesiast. p. 2.

(2) Instruct. fab. eccl. p. 1, c. 13, de tabernaculo.

ditur. Idem dicunt Gavantus et Cavalieri (1). Juxta A Carpo Hostia pro expositione in Ostensorio vel in capsula asservari potest; et juxta Baruffaldum custodia in usu est, quando tabernaculum non est capax retinendi Ostensorium (2). Hinc clare sequitur s. Hostiam in Ostensorio recte conservari, eamque in parvam custodiam tantummodo collocandam esse, cum tabernaculum adeo parvum fuerit, ut Ostensorium commode capere non possit. Ostensorium juxta Gavantum loco citato contextum in tabernaculo conservatur, etsi id juxta Cavalieri sit præter rubricas; cum tamen pyxis velo cooperienda sit, ut supra dictum est, Ostensorium simili etiam velo laudabiliter cooperietur.

Not. nemini hæc vasa s. species continentia licere tangere, nisi induto superpelliceo et stola, accensis ad minus duobus cereis.

DE LAMPADE CORAM TABERNACULO.

182. Coram tabernaculo ss. Sacramenti lampades plures, vel saltem una diu noctuque perpetuo collucere debet, tum in signum reverentiæ ss. Sacramenti, in quo continetur is, qui est candor lucis æternæ et inextinguibile lumen ejus; tum ut indicetur, Christum Dominum ibidem viva fide et ardenti charitate adorandum et colendum esse. Parochi est huic invigilare. Plures lampades laudabiliter ardent, præcipue in majoribus ecclesiis et cathedralibus, pro quibus cæremoniale Ep. (3) præscribit, ut *ad minus tres accensæ tota die adsint*; plures etiam ante tabernaculum, quam ante aliud quodcumque altare, imaginem aut statuam juxta cæremoniale semper ardere debent; una autem ubique saltem est de

(1) Gavantus p. 4, tit. 12, n. 8, et Cavalieri tom. 4, cap. 9.

(2) A Carpo Cærem. p. 3, c. 14, n. 184; Baruffaldus tit. 26, n. 120; Cavalieri loco cit.

(3) Lib. 1, c. 12, n. 17.

præcepto, et quidem juxta plures sub gravi obligatione (1), ex generali totius Ecclesiæ consuetudine, quæ vim legis obtinuit ex communi sensu tum fidelium et auctorum, tum Ecclesiæ superiorum negligentes graviter punientium. Hujus obligationis ratio fundatur in reverentia ss. Sacramento debita, quæ, sicut sub gravi exigit, ut missa sine lumine non celebretur, sic pariter sub gravi requirit, ut ss. Eucharistia sine lumine non conservetur. Impotentia tamen, paupertas aut alia gravis causa excusare potest (2). Bene autem notandum est sequens decretum Congregationis Episc. *Quod si reditus et societas ss. Sacramenti non sufficiat, instituatür quæstor vel eleemosynarum collector* (3).

Hæc lampas retinenda est, non supra valvas ecclesiæ, neque in loco laterali, sed ante tabernaculum, seu in medio ante illud, ut ingredienti advertant, ubi adorare debeant (4). Si plures lampades appendantur, convenit, ut numero sint impari, sicut in cæremoniali Episcoporum prescribitur.

183. Circa oleum, quo lampades nutriuntur, censuit S. R. Congregatio (5) : « Generatim utendum esse oleo olivarum; ubi vero haberi nequeat, remittendum prudentiæ Episcoporum, ut lampades nutriantur ex aliis oleis quantum fieri possit vegetabilibus. » Quam sententiam Sanctitas Sua ratam habuit et confirmavit. Utendum igitur est oleo olivarum; si hoc haberi nequeat, per se tamen alia olea adhiberi non possunt, sed remittitur prudentiæ Episcoporum ut ipsi alia olea permittere valeant; si alia admittantur, utendum est oleis vegetabilibus, quantum fieri potest; ita ut, etiamsi petroleum absolute non excludatur nec prohibea-

(1) Quarti in rub. miss. p. 1, tit. XX, dub. XI, diffic. 5; Collet, *Traité des ss. myst.*, chap. VIII, n. XX, et *Traité de l'off. div.* observat. in fine; Baruffaldus tit. 23, n. 72; Busemb. apud s. Alph. de Lig. lib. 6, n. 248; Conferentiæ ecclesiast. Diœc. Mechl. 1870, Liturg. V.

(2) III Conc. prov. Mechl. 1607, tit. VII, c. 2.

(3) 14 Mart. 1614, apud Cavalieri tom. 4, decr. 92. Vid. *Mélanges théol.* 4 sér. fol. 499-522.

(4) S. R. C. 22 Aug. 1699, n. 3376-3525.

(5) 9 Jul. 1864, n. 5331. Vid. Appendix ad rit. Rom.

tur, hoc equidem adhibendum non sit, nisi deficientibus oleis vegetabilibus (1).

Plura hic dicenda de renovatione ss. specierum et purificatione pyxidis ac de s. communionem, habentur tom. 1, n. 272 et 279; et cum communicatio paschalis proprie spectet ad jus canonicum et theologiam moralem; ideo in sequentibus tantum agatur de communionem infirmorum.

AD QUOS INFIRMOS SS. SACRAMENTUM EST DEFERENDUM,
CUM NOTANDIS IN CASIBUS OCCURRENTIBUS.

184. Deferendum est : 1° ad infirmum per modum viatici, cum probabile est, quod illud amplius sumere non poterit; 2° ad infirmum qui sumpto viatico, dies aliquot vixerit, vel periculum mortis evaserit, et communicare voluerit, cujus pio desiderio, ait rituale, parochus non deerit; 3° ad ægrotos parochiales, in paschalibus diebus, etiamsi communionem extra præscriptos paschales dies sumpserint; 4° ad infirmos, etiamsi graviter non ægrotent, aut mortis periculum non immineat, non tantum tempore paschali, sed aliis etiam temporibus, maxime si festi alicujus celebritas id suadeat. Circa quod rituale duplicem parochis præscribit obligationem : 1° ut infirmos hortentur, ut s. communionem sumant, et 2° ut illam ministrare non recusent. Quoties autem ss. Sacramentum ad infirmos deferri potest aut debet? Quantum ad infirmos qui jejuni communicare valent, dubium esse non potest, quod quotidie ipsis s. communionem sumere liceat, quia nulla lege vel ratione impediuntur, sed contra sæpius eo magis gratia sacramenti indigent : ita ut, quoties rationabiliter petunt, et confessarius eos dignos judicat, toties ss. Sacra-

(1) Vid. Baruffaldus tit. 23, n. 73; Cavalieri tom. IV, dec. 105; Acta quæ apud s. Sedem geruntur, vol. I, fol. 39; *Analecta juris pont. sér. 7*, fol. 847; *Revue cath.* 1863, fol. 373 et 1864, fol. 498; Statuta diœcesana Mechl. n. 247.